

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине

***Извештај о стању квалитета животне средине за 2023.
годину у Аутономној покрајини Војводини***

Нови Сад, 2024. година

Уводне напомене

Извештај о стању квалитета животне средине у Аутономној покрајини Војводини даје приказ стања животне средине у АПВ у 2023.г., на основу доступних података, добијених реализацијом мониторинга медијума и притисака на животну средину и других програмских активности, финансираних средствима Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине (ПСУЗЖС).

Програмске активности реализоване су у свим тематским областима и сегментима заштите животне средине, управљању отпадом, интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, процени утицаја и стратешкој процени утицаја на животну средину, заштити и унапређењу квалитета ваздуха, заштити природе и биодиверзитета, заштити од буке и др.

Такође, неопходно је истаћи интензивне активности ПСУЗЖС у оквиру програма европске територијалне сарадње (INTERREG IPA програми прекограничне сарадње Мађарска- Србија, Србија-БИХ). Додатно, а не мање важно, активности ПСУЗЖС биле су усмерене и на едукацију и подизање свести о неопходности бриге о животној средини, кроз бројне промотивне кампање остварене кроз сарадњу са јединицама локалних самоуправа, образовним, привредним, стручно-професионалним и невладиним сектором (програм „За чистије и зеленије школе“, реализација активности у оквиру међународних пројеката).

1. Управљање отпадом

• Дозволе за управљање отпадом

У 2023. години, издато је 23 дозвола за управљање отпадом, од тога 9 за сакупљање и транспорт отпада на територији АП Војводине, 8 за транспорт, 2 за сакупљање отпада, 3 за складиштење неопасног и опасног отпада и 1 за третман, односно складиштење и поновно искоришћење отпада.

До 30.09.2024. години, издато је укупно 26 дозвола за управљање отпадом, од тога 8 за сакупљање и транспорт отпада на територији АП Војводине, 12 за транспорт и 6 за складиштење и третман отпада.

• Локални и регионални планови управљања отпадом

На основу достављених података од стране ЈЛС на територији АПВ (60% ЈЛС одговорило на упитник), утврђено је да:

- 13 ЈЛС има усвојен Регионални план управљања отпадом, а 3 ЈЛС су у поступку израде плана, а
- 10 ЈЛС има усвојен Локални план управљања отпадом, док је 9 ЈЛС у процедури израде или усвајања плана.

У циљу унапређења стања у области управљања отпадом, ПСУЗЖС обезбеђује континуирано, од 2022. године, нову опрему за сакупљање и рециклажу отпада - канте и контејнере, која се додељује свим локалним самоуправама на територији АПВ. Обезбеђивањем зелених и плавих канти за примарну сепарацију рециклажног материјала (системом две канте), обезбеђена је опрема за прикупљање отпада са две одвојене „линије“ - једном за мешани отпад и другом за рециклабилан отпад. У циљу успостављања система примарне сепарације отпада, у 2022. години реализован је и конкурс за финансирање и суфинансирање израде техничке документације и/или изградње трансфер станица и рециклажних дворишта за јединице локалних самоуправа на територији АП Војводине.

- У 2023. години додељено је 17.230 канти и 680 контејнера зелене боје, и 17.230 канти плаве боје. Канте и контејнери (зелени) додељени су 43 ЈЛС, а канте (плаве) су додељене граду Суботица. Такође, додељено је још и 17.200 канти плаве боје, следећим општинама: Бачка Топола, Сента, Мали Иђош, Чока и Нови Кнежевац.

У 2023. години укупно је додељено 17.230 канти и 680 контејнера зелене боје и 34.430 плавих канти.

- У 2024. години додељено је 17.200 канти и 800 контејнера (зелене боје), које су додељене 41 ЈЛС на територији АПВ.

• Програмске активности у области управљања отпадом и отпадним водама

У циљу побољшања квалитета животне средине, ПСУЗЖС средине спровео је у 2023. години следеће јавне конкурсе:

- Јавни конкурс ради финансирања и суфинансирања реализације пројектних активности из области заштите животне средине - решавање проблема неадекватног одлагања отпада - санација, рекултивација дивљих депонија и санација и рекултивација деградираних површина на територији Аутономне покрајине Војводине спроведен је у периоду од 31.07.2023. године до 31.08.2023. године. Укупан износ додељених средстава по овом конкурсy је 80.000.000,00 динара.

У 2023. години потписано је 6 уговора са јединицама локалних самоуправа: Рума, Зрењанин, Житиште, Нова Црња, Кикинда и Тител.

ПСУЗЖС је од 2021. до 2024. године суфинансирао и финансирао 47 пројеката за санацију и рекултивацију дивљих депонија и деградираних површина на територији АП Војводине.

- Јавни конкурс за финансирање и суфинансирање израде пројектно техничке документације за Пројекте у области управљања комуналним отпадним водама спроведен је у периоду од 01.06.2023. године до 30.06.2023. године. Укупан износ додељених средстава по овом конкурс је 50.000.000,00 динара.

У 2023. години потписано је 12 уговора са јединицама локалних самоуправа: Стара Пазова, Нова Црња, Суботица, Рума, Опово, Сечањ, Зрењанин, Житиште, Кањижа, Сента, Тител, Бачки Петровац.

ПСУЗЖС је од 2021. до 2023. године суфинансирао и финансирао 39 пројеката за израду пројектно техничке документације у области управљања комуналним отпадним водама на територији АП Војводине.

2. Интегрисано спречавање/контрола загађења животне средине

Примена Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и прописа који прате овај закон је један од најсложенијих и инвестиционо најзаохтевнијих подухвата за привредне субјекте.

У 2023. години ПСУЗЖС је издао 1 интегрисану дозволу.

У 2024. години издате су 4 интегрисане дозволе, док су у процедури за издавање две интегрисане дозволе: Metalfer Steel Mill Сремска Митровица и ХИП Петрохемија, Фабрика за производњу синтетичког каучука ФСК Елемир. До краја године ће се започети процедура издавања две интегрисане дозволе: Метал Цинкара ДОО Инђија и ФЦЦ Еко Кикинда.

До 31. децембра 2024. године, још 15 оператера у АПВ је у обавези да поднесе захтев и исходује интегрисану дозволу од стране ПСУЗЖС.

ПСУЗЖС је до сада издао 15 интегрисаних дозвола.

3. Процена утицаја и стратешка процена утицаја на животну средину

У 2023. години примљено је 68 захтева за одлучивање о потреби процене утицаја, 32 захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја и 31 захтева за давање сагласности на студију о процени утицаја на животну средину. Сви захтеви су решени у року.

Током 2023. године ПСУЗЖС дао је оцену и сагласност на 5 извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, 4 мишљења на извештај о стратешкој процени и 26 мишљења на одлуку о изради стратешке процене.

4. Мере и услови заштите животне средине за израду планских докумената

У 2023. години примљено је 66 захтева за издавање услова са аспекта заштите животне средине за израду планских докумената и 6 захтева за мишљење на планске документе током поступка припреме и праћења израде планских докумената. Сви захтеви су решени у року.

5. Управљање квалитетом амбијенталног ваздуха

• Индикатори хемијског загађења ваздуха

У оквиру државне и локалних мрежа успостављено је укупно 20 аутоматских станица за праћење квалитета амбијенталног ваздуха на територији АПВ (Н. Сад-4, Панчево-6, Зрењанин-2, Суботица, Кикинда, Сомбор, С. Митровица, Беочин, Вршац, СРП „Делиблатска пешчара, СРП „Обедска бара).

Локалну мрежу, којом управља ПСУЗЖС, чини 7 аутоматских станица - 5 станица у градовима Нови Сад, Суботица, Сомбор и Зрењанин и 2 станице у специјалним резерватима природе „Обедска бара“ и „Делиблатска пешчара“ (**Слика 1.**). У јуну 2023. г. извршено је репозиционирање две аутоматске станице (АС Кикинда-Шумице и АС Нови Сад-Шангај) и промена њихове класификације. Аутоматска станица у Кикинди је премештена на нову локацију у Зрењанину (двориште ОШ „П. П. Његош“, Стражиловска бб), док је аутоматска станица у Новом Саду са локације у Шангају премештена на Ново насеље (Б. Дроњак бб).

Прати се у континуитету више од 120 параметара (93 параметара хемијског загађења и 35 метео параметара) на 7 аутоматских станица (Суботица, Зрењанин - 2 станице, Сомбор, Нови Сад, Делиблатска пешчара, Обедска бара), 24 сата дневно, 365 дана у години.

Спецификација локалне мреже аутоматског мониторинга, којом управља ПСУЗЖС по ЕоI класификацији, односно типу станица и мереним основним и специфичним параметрима, дата је у **Табели 1**.

Табела 1. Локална мрежа аутоматских мерних станица/мерних места за праћење квалитета амбијенталног ваздуха на територији АПВ, којом управља ПСУЗЖС, класификованих у односу на ЕоI критеријуме

Зона/ Агломерација	Град	Надлежност	Назив	Класификација по ЕоI ¹			Параметри (Гасови и суспендоване честице)	Физичко стање - Метео параметри
				Тип станице	Врста подручја	Карактеризација зоне		
ВОЈВОДИНА	Зрењанин	ПСУЗЖС	Зрењанин 1	Т	У	RC	SO ₂ , NO/NO ₂ /NO _x , CO, O ₃ , BTEX, ^A PM _{1/2.5/10} , ^G PM ₁₀ (Pb, Cd, Ni, As, BaP)	t, RH, p, wd, ws
	Зрењанин	ПСУЗЖС	Зрењанин 2*	В	У	R	NO/NO ₂ /NO _x , O ₃ , BTEX, ^A PM _{1/2.5/10} , ^G PM ₁₀ (Pb, Cd, Ni, As, BaP)	t, RH, p, wd, ws
	Суботица	ПСУЗЖС	Суботица	Т	У	C	SO ₂ , NO/NO ₂ /NO _x , CO, O ₃ , BTEX, ^A PM _{2.5/10} , ^G PM ₁₀ (Pb, Cd, Ni, As, BaP)	t, RH, p, wd, ws
	Сомбор	ПСУЗЖС	Сомбор	В	У	RC	CO, O ₃ , BTEX, ^A PM _{1/2.5/10} , ^G PM ₁₀ (Pb, Cd, Ni, As, BaP)	t, RH, p, wd, ws
	Делиблатска пешчара	ПСУЗЖС	Делиблатска пешчара	В	R	N	O ₃	t, RH, p, wd, ws
	Обедска бара	ПСУЗЖС	Обедска бара	В	R	AN	SO ₂ /H ₂ S, O ₃ , BTEX	t, RH, p, wd, ws
НОВИ САД	Нови Сад	ПСУЗЖС	Нови Сад-Ново насеље**	В	У	RC	SO ₂ /H ₂ S, NO/NO ₂ /NO _x , O ₃ , BTEX, ^A PM _{1/2.5/10} , ^G PM ₁₀ (Pb, Cd, Ni, As, BaP)	t, RH, p, wd, ws

*ЕоI класификација:

1) Тип станице: саобраћај (Т); индустрија (I); базна (В)

2) Тип области: урбана (У); приградска (S); рурална (R)

3) Карактеристике области: стамбена (R); пословна (C); индустријска (I); пољопривредна (A); природна (N); стамбено/пословна (RC); пословно/индустријска (CI); индустријско/стамбена (IR); стамбено/пословна/индустријска (RCI); пољопривредна/природна (AN)

*АС Зрењанин2 је аутоматска станица пресељена 2023.г. из Кикинде (АС Кикинда-Шумица) на нову локацију у Зрењанину (двориште ОШ „П. П. Његош“, Стражиловска бб)

**АС Нови Сад-Ново насеље је аутоматска станица пресељена 2023.г. из Шангаја (АС Нови Сад-Шангај) на нову локацију у Новом Саду (Ново насеље, Браће Дроњак бб)

^APM – аутоматска мерења; ^GPM₁₀ – гравиметрија 24-х мерења

Оцена квалитета ваздуха у 2023.г. извршена је за укупно **7 загађујућих материја (сумпор диоксид, азот диоксид, суспендоване честице-фракција PM₁₀, суспендоване честице-фракција PM_{2.5}, бензен, угљен моноксид и озон)**. Преглед оцене квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама у АПВ у 2023.г. дат је сумарно у **Табели 2**. Оцена је дата само за фиксна аутоматска и мануелна мерења која су испунила услов за минималну расположивост података.

Високе вредности концентрација суспендованих честица (PM₁₀/PM_{2.5}) су један од највећих проблема, посебно у већим градовима и индустријским средиштима у АПВ, где је број прекорачења дневних концентрација већи од дозвољеног броја, као последица сагоревања из термоенергетских постројења, индивидуалних ложишта, саобраћаја и индустрије. Овакво стање указује на неопходност њиховог

¹ ЕоI класификација: 97/101/EC - Council Decision establishing a reciprocal exchange of information and data from networks and individual stations measuring ambient air pollution within the Member States

континуираног праћења на постојећим мерним местима, као и на неопходност повећања броја мерних станица за њихово праћење.

Табела 2. – Сумарна оцена квалитета ваздуха у зонама/агломерацијама у АПВ у 2023.г.

Загађујућа материја	Оцена квалитета ваздуха у зонама/агломерацијама
Сумпор диоксид (SO ₂)	све зоне и агломерације (зона “Војводина”, агломерација “Нови Сад”, агломерација “Панчево”) су I категорије (чист одн. незнатно загађен ваздух)
Азот диоксид (NO ₂)	све зоне и агломерације (зона “Војводина”, агломерација “Нови Сад”, агломерација “Панчево”) су I категорије (чист одн. незнатно загађен ваздух)
Суспендоване честице- фракција PM ₁₀	Агломерација „Нови Сад“, Агломерација „Панчево“, Град Суботица, Град Сомбор су III категорије (прекомерно загађен ваздух)
Суспендоване честице- фракција PM _{2.5}	Агломерација „Нови Сад“, Агломерација „Панчево“ су III категорије (прекомерно загађен ваздух)
Угљен моноксид (CO)	све зоне и агломерације (зона “Војводина”, агломерација “Нови Сад”, агломерација “Панчево”) су I категорије (чист одн. незнатно загађен ваздух)
Бензен	све зоне и агломерације (зона “Војводина”, агломерација “Нови Сад”, агломерација “Панчево”) су I категорије (чист одн. незнатно загађен ваздух)

Досадашњим улагањима из буџета АПВ локална мрежа аутоматског мониторинга квалитета ваздуха, којом управља ПСУЗЖС, значајно је унапређена, али је треба и даље модернизовати мерном и инфраструктурном опремом новије генерације, у циљу успостављања програма мерења у складу са законском регулативом. Приказ унапређења локалне мреже у периоду 2017-2023.г. дат је у **Табели 3**. Извршено је репозиционирање појединих станица и додатно опремање недостајућом мерном опремом. Приоритет је дат мониторингу суспендованих честица (аутоматски анализатор за праћење концентрација у реалном времену/стандардни референтни узоркивач за праћење дневних концентрација и садржаја суспендованих честица). Унапређен је и систем за пренос и обраду података, од локалних јединица до централног система и уведен је калибрациони систем у свим аутоматским станицама. Сумарни приказ унапређења локалне мреже у периоду 2016-2024.г. дат је у **Табели 3**.

Табела 3. Унапређење локалне мреже аутоматског мониторинга квалитета ваздуха којом управља Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине – број параметара 2016-2024

Аутоматска станица/Мерно место	Број параметара (Гасови и суспендоване честице)								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Кикинда 2008-2023/ Зрењанин 2023	5	5	11	11	14+калибрациони систем	14	14	16	16
Зрењанин 1	12	12	14 + нови контејнер	14	14+ калибрациони систем	14	14	16	16
Суботица	11	11	11	11	18+калибрациони систем	18	18	18	18
Сомбор 1 2008-2020/ Сомбор 2 2020	6	6	12	12	15+ калибрациони систем	15	15	17	17
Делиблатска пешчара	5	5	1	1	1+калибрациони систем	1	1	1	1
Обедска бара	7	7	7	7	7+калибрациони систем	7	7	7	7
Нови Сад-Шангај 2008-2023/ Нови Сад – Ново насеље 2023	6	6	6	6	6+калибрациони систем	6	6	18+нови контејнер	18
УКУПНО	52	52	62+нови контејнер АСЗР	62+унапређене локалне јединице за прикупљање података	75+ калибрациони системи у свим АС+нови централни систем за прикупљање и обраду података (aqms.live)	75	75	93+нови контејнер АСНС	93

Локална мрежа аутоматског мониторинга квалитета ваздуха

- Инсталиран нови централни софтвер за прикупљање и обраду података
- Унапређене локалне јединице за прикупљање и обраду података у свим аутоматским станицама
- Уведен калибрациони систем у свим аутоматским станицама

Репозиционирање станица:

АС Сомбор (2020) – двориште ОШ „Аврам Мразовић“, Сомбор
АС Кикинда (2023) – двориште ОШ „П. П. Његош“, Зрењанин
АС Нови Сад (2023) – Ново насеље, Браће Дроњак бб, Нови Сад

АС Зрењанин

- Контејнер
- Аутоматски анализатор за мерење концентрације азотних оксида (NO/NO₂/NO_x)
- Аутоматски анализатор за мерење концентрације сумпор диоксида

	<ul style="list-style-type: none"> • Аутоматски анализатор за мерење концентрације ароматичних угљоводоника (BTX) • Стандардни референтни узоркивач за суспендоване честице • Аутоматски анализатор за мерење концентрације суспендованих честица
АС Кикинда	<ul style="list-style-type: none"> • Аутоматски анализатор за мерење концентрације азотних оксида (NO/NO₂/NO_x) • Стандардни референтни узоркивач за суспендоване честице • Аутоматски анализатор за мерење концентрације суспендованих честица
АС Сомбор	<ul style="list-style-type: none"> • Аутоматски анализатор за мерење концентрације суспендованих честица • Стандардни референтни узоркивач за суспендоване честице • Аутоматски анализатор за мерење концентрације азотних оксида (NO/NO₂/NO_x)
АС Суботица	<ul style="list-style-type: none"> • Аутоматски анализатор за мерење концентрације азотних оксида (NO/NO₂/NO_x)
АС Нови Сад	<ul style="list-style-type: none"> • Контејнер • Аутоматски анализатор за мерење концентрације суспендованих честица • Стандардни референтни узоркивач за суспендоване честице • Аутоматски анализатор за азотне оксиде • Аутоматски анализатор за озон

У процесу унапређења рада локалне мреже аутоматског мониторинга квалитета ваздуха посебан акценат је стављен на праћење концентрације и садржаја суспендованих честица, које представљају највећи проблем када је у питању квалитет ваздуха. На свим урбаним мерним станицама успостављена су аутоматска мерења суспендованих честица – фракције PM_{2.5}/PM₁₀ у реалном времену, као и мерења дневних концентрација и садржаја ове фракције (тешки метали/металоиди и полициклични ароматични угљоводоници)(Табеле 3-4.).

Табела 4. Аутоматска мерења суспендованих честица

Аутоматска станица/Мерно место	Аутоматска мерења суспендованих честица
Кикинда 2008-2023/Зрењанин 2023	Фракције суспендованих честица PM _{2.5} /PM ₁₀ : 2023
Зрењанин 1	Фракција суспендованих честица PM ₁₀ : 2008-2015 Фракције суспендованих честица PM _{2.5} /PM ₁₀ : 2023
Суботица	Фракције суспендованих честица PM _{2.5} /PM ₁₀ : 2015
Сомбор 1 2008-2020/Сомбор 2 2020	Фракције суспендованих честица PM _{2.5} /PM ₁₀ : 2023
Делиблатска пешчара	-
Обедска бара	-
Нови Сад-Шангај 2008-2023/Нови Сад – Ново насеље 2023	Фракције суспендованих честица PM _{2.5} /PM ₁₀ : 2023

Табела 5. Анализе суспендованих честица – фракције PM_{2.5}/PM₁₀ у локалној мрежи аутоматског мониторинга квалитета ваздуха

- Тестови еквиваленције фракције PM_{2.5}/PM₁₀
- Одређивање концентрације и садржаја суспендованих честица – фракције PM₁₀ (тешки метали: олово, кадмијум, никл; металоид: арсен; представник полицикличних ароматичних угљоводоника: бензо-а-пирен)

Аутоматска станица/Мерно место	Концентрација и садржај PM ₁₀
Кикинда 2008-2023/Зрењанин 2023	Одређивање концентрације и садржаја суспендованих честица: 2020
Зрењанин 1	Одређивање концентрације и садржаја суспендованих честица: 2020
Суботица	Тестови еквиваленције – фракције PM _{2.5} /PM ₁₀ - 4 сезонска циклуса: 2018-2019
	Одређивање концентрације и садржаја суспендованих честица: 2020
Сомбор 1 2008-2020/Сомбор 2 2020	Одређивање концентрације и садржаја суспендованих честица: 2020
Делиблатска пешчара	-
Обедска бара	-
Нови Сад-Шангај 2008-2023/Нови Сад – Ново насеље 2023	Одређивање концентрације и садржаја суспендованих честица: 2020

Даљим унапређењем система ће се обезбедити сви предуслови за адекватно, правовремено и транспарентно информисање јавности о стању квалитета ваздуха и извештавање према ЕУ.

У циљу поузданије оцене квалитета ваздуха у АПВ, започете су и активности на моделовању квалитета ваздуха коришћењем софтверског пакета SELMA^{GIS}. Као резултат прве фазе ових активности у 2022.г., генерисане су мапе загађења ваздуха за Град Нови Сад, док ће у наредном периоду моделовање квалитета ваздуха обухватити и друга урбана подручја на територији АПВ (Зрењанин, Суботица, С. Митровица...). Мапе

загађења за Нови сад доступне су на интернет страници Геопортала АПВ (<https://geoportal.vojvodina.gov.rs/geoportal/>).

Стање квалитета ваздуха указује на неопходност доношења планова квалитета ваздуха којима се дефинишу конкретне мере за спречавање/смањење загађења, као и дефинисање мера за побољшање квалитета ваздуха. До сада су усвојени планови квалитета ваздуха у два града, Новом Саду и Панчеву, за период 2022-2026.г., односно 2022-2027.г., респективно. У завршној фази је израда планова квалитета ваздуха за градове Суботица, Сомбор и Зрењанин.

- **Индикатори биолошког загађења ваздуха**

ПСУЗЖС финансира мониторинг алергеног полена у АПВ на 7 аеропалинолошких мерних станица (Сомбор, Зрењанин, Врбас, Сремска Митровица, Кикинда, Лудашко језеро и Кањижа), које обухватају мерења 24 типа полена (Слика . Мерења спроводи акредитована Лабораторија за палинологију, Природно математичког факултета, Универзитета у Новом Саду.

Слика 2. Аеропалинолошка мрежа Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине

У 2023. години четири типа полена – граб, јасен, липа и брест припадали су групи полена са регистрованим ниским и умерено високим вредностима. Остали испитивани типови полена дрвећа: јавор, јова, бреза, леска, орах, дуд, јеле/смрче/борови/кедар, платан, топола, храст, врба и чемпрес/тује/тиса/клека су били свртани у групу код које су регистроване ниске, умерено високе и високе концентрације полена.

По вредности годишњег интеграла полена током 2023. године издвајају се: С. Митровица за: јову, јасен и липу; Врбас за: чемпрес/тује/тису/клеку; Зрењанин за: јавор, платан и брест; Кањижа за: брезу, орах, дуд, тополу и врбу и Лудашко језеро за: граб, леску, јелу/смрче/борове/кедар, тополу и храст.

На основу мерења током 2023. године утврђен је дужи период почетка и завршетка главног дела сезоне за полен трава (током 13, односно 9 дана). Број дана када је полен регистрован у ваздуху је био карактеристично висок за ову област, а међу мерним местима у насељеним местима се истичу Кањижа и Кикинда. Према годишњем интегралу полена истичу се Кањижа и Зрењанин, а највећа максимална дневна концентрација измерена је у Кањижи. Број дана са повишеним вредностима се кретао од 50 до 85 дана, при чему је у Кањижи и Зрењанину забележено чак по 52 дана са високим дневним концентрацијама. Поред јаким алергених својстава, карактеристике сезоне полена трава такође потврђују зашто овај тип полена представља један од најзначајних изазивача алергијских симптома код осетљивих особа.

Полену корова припада велики број биљних таксона са веома различитим еколошким потребама што у потпуности одговара и добро објашњава изражену разноликост између градова у АП Војводини у карактеристикама параметара сезоне њиховог полена. Тако се по вредности годишњег интеграла полена током 2023. године издвајају: Сомбор за амброзију; Зрењанин за: пелен, пепељуге/штиреве и коприву; Кикинда за киселицу и Лудашко језеро за: амброзију, боквицу и коприву. Од свих 24 типова полена који су укључени у мониторинг, на свим мерним местима у Војводини, полен коприва је имао највише вредности годишњег индекса и броја дана са повишеним вредностима (збир умерено високих и високих вредности). Иако је полен коприве имао већи број дана са повишеним вредностима од амброзије, ипак је полен

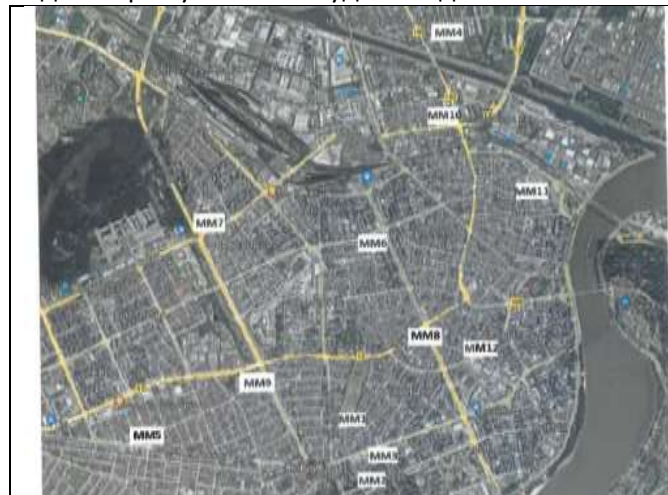
амброзије остао најзначајнији полен из групе корова. На свим мерним местима су забележене високе вредности годишњег интеграла полена и максималних дневних концентрација. Полен амброзије је утврђен у ваздуху од 94 до 106 дана. Током године регистровано је од 50 до 57 дана са повишеним вредностима - умерено високе и високе дневне концентрације полена амброзије. Резултати указују да је током 2023. године постојао високи ризик да велики број грађана осети симптоме алергијске реакције, како на амброзију, тако и на друге типове полена корова, и да се истовремено одржава, па чак и повећава ризик за сензибилизацију осетљивих особа на њихове алергене.

Резултати вишегодишњег мониторинга полена у АПВ указују на присуство јаких алергених типова полена у ваздуху, као и различитих варијација карактеристика параметара сезоне.

6. Управљање буком у животној средини

Мониторинг буке у животној средини се од 2017.г., реализује у континуитету, у агломерацијама са више од 100.000 становника (Нови Сад, Суботица, Панчево). У циљу унапређења стања, а у складу са новим законским прописима у овој области, у периоду од 2020.-2023. године, програм мониторинга буке је значајно унапређен у агломерацијама Нови Сад и Суботица, у циљу добијања поуздане базе података за израду Стратешких карата буке у Новом Саду и Суботици. Посебно треба истаћи значајан допринос ПСУЗЖС у јачању институционалних и административних капацитета у овој области, у оквиру партнерства на реализацији Erasmus+ пројекта SENVIBE „**Јачање образовних капацитета кроз изградњу компетенција и сарадње у области инжењерства буке и вибрација**“, у периоду 2018-2022.г., финансираног од стране Европске комисије. Успешно су реализовани сви планирани циљеви који се односе на јачање образовних капацитета и унапређење међусобне сарадње академских и неакадемских институција у области буке и вибрација. Као представник државног сектора, ПСУЗЖС је био носилац једне од најзначајнијих активности на успостављању виртуелне платформе „**No&Vib Hub**“, која има за циљ покретање и одржавање стратешке сарадње академског и неакадемског сектора (привредни, државни, стручно-професионални и невладин).

Контрола буке у градској средини захтева континуално праћење нивоа буке у циљу откривања најугроженијих делова града и редукције акустичког оптерећења у животној средини. Од 2021. године ПСУЗЖС спроводи програм полуперманентног мониторинга буке са аутоматским бројањем саобраћаја на 20 мерних места у две агломерације (12мм у Новом Саду (слика 1.) и 8мм у Суботици (слика 2.)), 7 дана у континуитету, 24 часа, у 2 мерна циклуса (летњи и зимски). Мерна места су одабрана у циљу сагледавања степена угрожености становништва буком од друмског саобраћаја у градској зони најгушће насељености. Резултати трогодишњег мониторинга показују да су просечне годишње вредности укупног индикатора буке (Lden), који описује ометање буком за временски период од 24h за дан-вече-ноћ на преко 80% мерних места изнад **65dB**, док просечне годишње вредности индикатора буке за ноћ (Lnight) премашују **55dB** (Lnight, 22-06h). Степен буке од **30-60 dB** се углавном добро подноси и смета само осетљивим особама, док интензитет од **65-90 dB** штети организму и изазива сметње слуха. Овакве вредности нивоа буке указују на висок степен угрожености здравља становништва, имајући у виду податак да је за квалитетан сан неопходно да вредност индикатора буке за ноћ буде испод **30 dB**.

Слика 2. Расподела мерних места у Новом Саду

Слика 3. Расподела мерних места у Суботици

7. Управљање заштићеним природним добрима и биодиверзитетом

- **Конкурси за суфинансирање пројеката управљача у заштићеним подручјима АП Војводине**

Сектор за заштиту и унапређење природних добара и биолошке разноврсности је спровео јавни конкурс за доделу буџетских средстава ради финансирања и суфинансирања пројеката – за текућа и капитална улагања, која реализују управљачи заштићених подручја на територији АП Војводине у току 2023. године.

Конкурсом је додељено 12.000.000,00 динара за текућа улагања и подржана су 23 пројекта, с циљем заштите природе и очување биодиверзитета, као и унапређења стања заштићених подручја на територији АП Војводине.

Средства предвиђена за капитална улагања, у износу од 4.000.000,00 динара додељена су Установи „Резервати природе“ Зрењанин, у циљу реализације пројекта заштите од пожара у СРП „Царска бара“.

- **Финансирање Годишњих програма управљања заштићеним подручјима која су проглашена актима надлежног органа АП Војводине**

За 2023. годину издвојена су средства од 12.000.000,00 динара за текућа улагања за три заштићена подручја – ПП „Русанда“, ПИО „Караш-Нера“, ПИО „Вршачке планине“ и ПП „Јегричка“. Ребалансом буџета АПВ додељено је још 4.500.000,00 динара, за реализовање Годишњих програма управљања за 3 нова заштићена подручја, проглашена током 2023. године, и то: ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, ПП „Мртваје горњег Потисја“ и ПП „Слатине у долини Златице“, по 1.500.000,00 динара за свако заштићено подручје.

Укупно, у 2023. години уложено је 16.500.000,00 динара за финансирање Годишњих програма управљања заштићеним подручјима од покрајинског значаја (II категорија).

- **Вођење поступка проглашавања заштићених подручја на простору АП Војводине**

Током 2023. године проглашена су 4 нова заштићена подручја на простору АП Војводине: ПП „Слатине у долини Златице“, ПИО „Кањишки јараши“, ПП „Мртваје горњег Потисја“ и ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“. Тако да је, до краја 2023. године у Војводини повећан број заштићених подручја II категорије, и укупно износи 9, од покрајинског/регионалног, односно великог значаја.

Такође, поступци проглашавања нових заштићених подручја од 2023. године воде се за: ПП „Полој“, ПИО „Слатине средњег Баната“.

- **Број издатих Решења о условима заштите природе, Сагласности на планове и годишње програме управљања заштићеним подручјима и Сагласности на програме, годишње програме и привремене програме управљања рибарским подручјима**

Током 2023. године издато је:

- Решења о условима заштите природе: 111
- Сагласности на планове и годишње програме управљања заштићеним подручјима: 9
- Решења о издавању сагласности на програме, годишње програме и привремене програме управљања рибарским подручјима: 32
- Решења о издавању дозвола за селективни риболов: 11
- Решења о издавању дозвола за научно-истраживачке сврхе и електрориболов: 6

8. Развој информационог система животне средине и ГЕОПОРТАЛ АПВ

Сви подаци и резултати добијени мониторингом квалитета животне средине се уносе у информациони систем животне средине у АПВ и чине основу за израду годишњих извештаја о стању животне средине. Генерисане информације, подаци и резултати су и део Геопортала АПВ (ГПАПВ), који представља важан сегмент Националне инфраструктуре геопросторних података и платформу за њихову ефикаснију размену. Сектор за мониторинг и информациони систем животне средине координише у развоју Геопортала АПВ, ажурирању садржаја Геопортала АПВ, надоградњи и унапређењу његове функционалности. У том смислу, унапређују се и развијају нови сервиси и каталози метаподатака, у функцији прикупљања и размене геопросторних података из база свих досадашњих учесника на Геопорталу (Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Завод за урбанизам Војводине, ЈП Воде Војводине и Покрајински завод за заштиту природе), као и претраживања и приказивања мапа геопросторних података. У континуитету, по приоритетима, врши се припрема свих расположивих података за трансфер на ГПАПВ. У наредном периоду ће се и даље развијати и унапређивати постојеће базе података, креиране у циљу развоја, тестирања и публикација података свих учесника али и извршити редизајн постојећих садржаја и омогућити функционалнији и интерактивнији приступ информацијама, подацима и документима садржаним на Геопорталу према јавности.

9. Инспекцијски надзор

Инспектори за заштиту животне средине Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, током 2023. године, активности су усмерили на контролу законитости деловања надзираних субјеката али и у погледу превентивног деловања усмерених на спречавању настанка штетних последица по животну средину. Водећи се тим приоритетима, инспектори Одељења за контролу индустријских објеката и Одељења за контролу заштите и коришћења природних добара и рибљег фонда обавили су 33 саветодавне посете.

Превентивни аспект рада инспекције у 2023. години дефинисан је као врло значајан, те се може уочити повећан број ових активности у 2023. години у односу на раније периоде, а на чему ће се свакако инсистирати и у будуће. Навешћемо пример да је у 2024. години, превентивним и проактивним деловањем, остварен контакт са 867 субјекта о обавезама сходно прописима о управљању медицинским отпадом и такво деловање кроз сарадњу и координацију са надзираним субјектима представља пример и за будуће активности.

У току 2023. године извршено је 28 инспекцијских надзора у циљу спречавања или битног умањења вероватног настанка штетних последица по законом заштићена природна добра (заштићене и строго заштићене дивље биљне и животињске врсте). Уједно, пронађене, повређене, као и одузете живе јединке заштићених и строго заштићених дивљих животињских врста, које су држане у заточеништву супротно закону, или које су биле предмет нелегалног промета, смештане су у прихватилишта.

Такође, извршено је укупно 55 инспекцијских надзора усмерених на откривање или битно умањење штетних последица у циљу заштите рибљег фонда (заштита, риболов, промет рибе).

У 2023. години унапређено је јачање и интензивирана је међусобна сарадња између Покрајинске инспекције за заштиту животне средине, надлежних тужилаштава и Министарства унутрашњих послова у области контроле управљањем отпадом и других кривичних дела из области еколошког криминала, те је у том смислу извршено укупно 92 заједничких активности, а све са циљем спречавања и откривања штетних активности и последица по животну средину. Као резултат заједничког деловања укупно је откривено 34 кривична дела против животне средине из поглавља 24 Кривичног законика – еколошки криминал. Уједно, инспектори су самостално поднели 6 кривичних пријава из ове области.

У 2023. години, инспектори Одељења за контролу индустријских објеката извршили су укупно 328 инспекцијских надзора, од тога 117 редовних инспекцијских надзора, 107 ванредних инспекцијских надзора, и то 13 ванредних утврђујућих инспекцијских надзора и 94 ванредних инспекцијских надзора по пријавама, 99 контролних инспекцијских надзора, 3 допунска инспекцијски надзор и 2 мешовита инспекцијска надзора. У 2023. години, инспектори Одељења за контролу заштите и коришћења природних добара и рибљег фонда извршили су укупно 442 инспекцијских надзора, од тога 167 редовних инспекцијских надзора, 202 ванредних инспекцијских надзора, и то 40 ванредних утврђујућих или потврђујућих инспекцијских надзора и 162 ванредних инспекцијских надзора по пријавама, 63 контролних инспекцијских надзора, 2 допунска инспекцијски надзор и 2 мешовита инспекцијска надзора.

Током 2023. године инспекција за заштиту животне средине поступала је у складу са својим правима, дужностима и овлашћењима. У случајевима у којима је на основу утврђеног чињеничног стања утврдила незаконитости, доносила решења са наређеним или наложеним мерама надзираним субјектима за спровођење мера заштите животне средине, сагласно прописима из области заштите животне средине. С тим у вези, инспектору су донели укупно 169 решења у циљу отклањања утврђених незаконитости у поступању надзираног субјекта и тиме умањили или спречили настанак штетних последица по животну средину.

Инспекција је донетим решењима надзираним субјектима наложила 352 извршења мера и радњи за отклањање уочених незаконитости и донела 22 забране вршења активности.

Уједно, у 2023. години инспектори за заштиту животне средине су поднели укупно 23 захтева за покретање прекршајног поступка и 9 пријава за привредни преступ.

С обзиром на наведено, као оцена стања животне средине на основу активности спроведених од стране инспекције у 2023. години, могу се дефинисати угрожавајући фактори који се огледају у и даље пристуном:

- Неадекватном одлагању отпада, односно непоштовање одредби Закона о управљању отпадом где је тежиште активности инспекције на контроли управљања опасним отпадом.
- Угрожавању и загађењу ваздуха, земљишта и водних ресурса индустријским деловањем где је дат акценат на надзору сходно Закону о водама, Закону о заштити земљишта и Закону о заштити ваздуха
- Незаконитом деловању грађана која негативно утичу на очувању природних станишта и заштићених природних добара, као и строго заштићених врста биљног и животињског света.

С друге стране, у 2023. години настављен је континуитет у контролама правних али и физичких субјеката, а њихово пословање и деловање је надзором и управним мерама доведено у висок ниво усклађености са законом.

10. Реализација међународних пројеката

• Заједнички развој прекограничне мреже бицикличких стаза HUSRB1903/21/0113 EcoBikeNet

У оквиру трећег позива INTERREG IPA CBC програма прекограничне сарадње Мађарска-Србија Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине у партнерству са Покрајинским секретаријатом за привреду и туризам, као и партнером из Мађарске - Национално друштво за развој инфраструктуре NIF, поднео је пројектну апликацију у септембру 2019. године под називом: Заједнички развој прекограничне мреже бицикличких стаза чија је укупна вредност износила 353.735,70 ЕУР, док је буџет Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине износио 75.645,00 ЕУР. Циљ пројекта је био развој међународног бицикличког коридора EV11 кроз израду пројектно техничке документације за изградњу и постављање туристичке сигнализације бицикличке стазе у пограничном подручју Мађарске и Србије, као и подизање свести циљних група и обавештавање локалних заједница о значају бицикличке руте и потенцијалима заштићених подручја у близини руте EV 11. Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је реализовао следеће пројектом планиране активности: Организација отварајуће и затварајуће конференције у Новом Саду; организација седам едукативних семинара у локалним самоуправама; израда мобилне апликације под називом „EcoBikeNet“; израда пројектно-техничке документације за туристичку сигнализацију руте EuroVelo11 у Војводини. Предмет овог документа је саобраћајна сигнализација за вођење (упућивање) бицикличког саобраћаја ка заштићеним подручјима која се налазе дуж или у близини EuroVelo11 руте у Војводини, од Хоргоша до Ченте. Пројекат обухвата графички приказ 10 микро-локација за постављање табли и њихову оријентацију, наративна појашњења за будућег извођача посла са табеларним приказом утрошеног материјала за израду знакова, као и припремних и завршних земљаних радова. Постављањем туристичке сигнализације се на одговарајући начин обележавају путање ка заштићеним подручјима и очекује се повећање броја бициклиста у пројектном подручју, као и развој еко- и циклотуризма у читавом региону.

• Пројекат „Коначног решавања проблема загађења и чишћења Великог бачког канала“/ PPF8 2007 - Пројекат у току (вредност износи 1,1 милион евра за пројектовање ремедијације Великог бачког канала)

У сарадњи између ресорних министарстава Србије и Делегације Европске уније у Републици Србији, одређени број инфраструктурних пројеката је идентификован као погодан за имплементацију у оквиру PPF8. Један од поменутих пројеката је пројекат: ремедијација/ревитализација Великог бачког канала (фаза 3), који се састоји од (I) затварања канала, (II) уклањања седимената муљног талога из канала у дужини од 6km на делу Врбас – Бездан и транспорт уклоњеног муља у погон за прераду, (III) солидификације/стабилизације контаминираних седимената муљног талога, и (IV) израде плана за коначно решење за уклоњене и прерађене седименте муљног талога.

Европска унија је одобрила 1,1 милион евра за Пројекат Чишћење и ремедијација Великог Бачког канала кроз PPF8 програм и тиме обезбедила техничку помоћ за израду пројектно техничке документације за вађење, привремено складиштење, третман и коначно одлагање, више од 400.000 м³ седимента/муља у дужини од 6km, који пролазе кроз градску зону Општине Врбас.

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је на основу одлуке Министарства за европске интеграције препознат као крајњи корисник Пројекта.

У складу са Меморандумом о разумевању дефинисана су права и обавезе Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине да обезбеђује активно учешће и посвећеност свих локалних надлежних органа, институција и организација у Аутономној Покрајини Војводини чија укљученост јесте или може постати неопходна за успешно спровођење Пројекта и извођење накнадних радова везаних за ремедијацију/ревитализацију Великог бачког канала.

У складу са пројектним задатком тим експерата ЕУ PPF8 је припремио техничку и тендерску документацију, која обухвата Идејно решење, Студију оправданости са Идејним пројектом, Студију о процени утицаја на животну средину и Тендерску документацију према Yellow FIDIC правилима.

ЕУ PPF8 тим је усагласио Идејни пројекат и Студију оправданости са прибављеним Локацијским условима. Усаглашени Идејни пројекат и Студија оправданости су достављени инвеститору, ЈВП „Воде Војводине“ ради отпочињања процедуре пред Ревизионом комисијом. Извештај ревизионе комисије достављен је инвеститору крајем јуна 2022 год. Након одобрења Идејног пројекта и Студије оправданости, очекује се

процес одобрења тендерске документације. Након овог пројекта, стиче се могућност за повлачење додатних 27 милиона евра од ЕУ ради имплементације самог пројекта, чиме ће коначно бити решен вишедеценијски проблем загађења Великог бачког канала код Врбаса. Предуслов за почетак радова на чишћењу и ремедијацији Великог бачког канала је да се сви постојећи загађивачи прикључе на пречистач отпадних вода. Технолошке отпадне воде од свих загађивача још нису прикључене на пречистач и испуштају се у канал.

• **Унапређење капацитета јавних служби у области управљања отпадом у прекограничном региону - „Upgrading of waste management public service capacities in cross border region“**

Унапређење капацитета јавних служби у области управљања отпадом у прекограничном региону - „Upgrading of waste management public service capacities in cross border region“ у оквиру Cross-border Programme Serbia – Bosna and Herzegovina Under the Instrument of Pre-accession Assistance (IPA II), број уговора: 48-00-00080/2019-28-3. Водећи партнер на пројекту је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, а партнери су: Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Републичка администрација за инспекцијске послове Републике Српске и Јавна научно истраживачка устнова Институт за заштиту и екологију из Бања Луке, а укупна вредност пројекта је 516,938.13 евра. Пројекат је трајао од 5.04.2021-04.10.2022. када су завршене све пројектне активности, а у 2023. години спроводила се евалуација извештаја пројекта од стране контроле Министарства финансија.

Општи циљ пројекта је побољшање одрживог планирања заштите животне средине и промоција биодиверзитета, јачањем капацитета јавних служби (администрација, систем инспекције и надзора) у вези са управљањем отпадом и отпадним водама.

Резултати пројекта су јачи капацитети државних органа надлежних за заштиту животне средине, већа ефикасност рада инспектора заштите животне средине, унапређен систем мониторинга животне средине и унапређена сарадња са еколошким невладиним организацијама и грађанима.

11. Реализација васпитно-едукативног програма „За чистије и зеленије школе у Војводини“

Програм „За чистије и зеленије школе у Војводини“ реализује се у континуитету од 2009. године, потписивањем Протокола о сарадњи између Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице и Покрета горана Војводине. Програм је настао са визијом и циљем да се подигне свест, пре свега најмлађе популације кроз васпитно-образовни систем, о неопходности бриге о животној средини, као и да се промовише активно учешће свих важних субјеката у унапређењу стања на локалном нивоу.

Програму су се додатно прикључили бројни партнери, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Град Нови Сад – Градска управа за заштиту животне средине и ЈП „Војводинашуме“.

Школске 2023/2024. године, свечаном конференцијом обележен је јубилеј - **15 година** континуиране реализације програма „За чистије и зеленије школе у Војводини“, што указује на то да су петнаест година подстицане активности које доприносе неговању и очувању чистијег и зеленијег окружења, како у предшколским установама, тако и у основним и средњим школама, али и локалним срединама. Конференција је окупила све пројектне partnere и велики број васпитно-образовних институција и јединице локалне самоуправе. Циљ ове конференције, поред промоције самог програма, је био и да се подстакне укључивање јединица локалних самоуправа, како би програм обухватио што више васпитно-образовних установа, деце и наставника.

У циљу ефикасније реализације програма, на Сајму екологије, новембра 2023. године, одржан је Дан отворених врата – Зелени дијалог са школама, који је окупио све васпитно-образовне установе које учествују или желе да се укључе у програм. Том приликом дате су све неопходне смернице и информације о начину реализације активности на основу примера добре праксе, досадашњих искустава и изазова.

Сваке године, на јесен, расписује се Јавни позив за учешће у програму. Васпитно-образовне установе шаљу своје пријаве, а у периоду од новембра текуће, па до маја наредне године реализују своје планиране активности и достављају Извештај о реализованим активностима. Наставници и ђаци из најуспешнијих установа се награђују једнодневним обиласцима заштићених природних и културних добара у АПВ (НП „Фрушка гора“, СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, СРП „Горње Подунавље“, СРП „Обедска бара“, Сремски Карловци), док се посебно просветни радници награђују учешћем на семинарима са акцентом на еколошком образовању.

У претходној школској 2023/2024. години, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, као координатор програма, потписао је појединачне споразуме о сарадњи у вези с реализацијом

програма „За чистије и зеленије школе у Војводини“ са свих 45 јединица локалних самоуправа у АПВ, са циљем да се награди још већи број деце и васпитно-образовних установа у оквиру Програма, као и да се унапреди и сам Програм. Потписивањем овог Споразума, јединице локалних самоуправа обавезале су се да ће сносити трошкове организовања превоза за награђене васпитно-образовне установе са својих територија. Такође, сви досадашњи партнери у програму, потписали су Протокол о сарадњи у вези с реализацијом програма „За чистије и зеленије школе у Војводини“.

У школској 2023/2024. години, за учешће у програму, пријавило се укупно 105 васпитно-образовних установа, а извештаје о реализацији програмских активности доставило је **88 установа**. Награђено је **45 васпитно-образовних установа наградом која подразумева једнодневни излет у заштићеном подручју и 8 васпитно-образовних установа са подручја града Нови Сад, наградом озелењавања школског дворишта (укупно 53 васпитно-образовних установа: предшколске установе-7, основне школе-32, средње школе-11, основне и средње школе за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом-3).**

Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је као координатор програма „За чистије и зеленије школе у Војводини“ и у 2023. години издвојио највећа средства за реализацију наградних излета за васпитно-образовне установе са износом од 3.000.000,00 динара. Град Нови Сад - Градска управа за заштиту животне средине, као партнер на програму је наградила васпитно-образовне установе са подручја града Новог Сада акцијом озелењавања школског дворишта.

У наредном периоду планира се наставак активности везаних за промоцију и унапређење програма, пре свега кроз континуирану сарадњу са васпитно-образовним установама, као и свим партнерима на пројекту, а посебно јединицама локалних самоуправа. Циљ је да се свих 45 јединица локалних самоуправа активно укључи у програм и да се установи **Дан за чистије и зеленије школе у Војводини**. Тај дан би био обележен у свим локалним самоуправама на територији АПВ организованим промотивним активностима свих партнера на пројекту, васпитно-образовних установа и јавних служби (радионице на отвореном, акције чишћења и уређења окружења).

ПРЕДЛОГ ЗАКЉУЧКА

Покрајинска влада, на седници одржаној _____, размотрила је **Извештај о стању квалитета животне средине за 2023.г. у Аутономној покрајини Војводини** и тим поводом донела следећи

ЗАКЉУЧАК

1. **Прихвата се** Извештај о стању квалитета животне средине за 2023.г. у Аутономној покрајини Војводини.
2. Извештај доставити свим јединицама локалне самоуправе на територији Аутономне покрајине Војводине.
3. **Закључак доставити** Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.